

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра фармакології та паразитології

ВЕТЕРИНАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ

**Методичні вказівки
до виконання курсової роботи**

Для здобувачів IV курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня молодший бакалавр та V курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО і на основі першої вищої освіти за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

**Харків
2024**

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра фармакології та паразитології

ВЕТЕРИНАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ

Методичні вказівки
до виконання курсової роботи

для здобувачів IV курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня молодший бакалавр та V курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО і на основі першої вищої освіти за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

Затверджено
рішенням науково-методичної комісії
факультету ветеринарної медицини
ДБТУ
протокол № 3
від 27 лютого 2024 р.

Харків
2024

УДК 636.09:616.99(072)

Н 62

Схвалено

на засіданні кафедри фармакології та паразитології ДБТУ
(протокол № 11 від 10 січня 2024 р)

Рецензенти:

Д. В. Кібкало – *д-р вет. наук, проф. кафедри внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин Державного біотехнологічного університету.*

М. М. Савенко – *канд. вет. наук, доц. кафедри епізоотології та мікробіології Державного біотехнологічного університету.*

Ветеринарна паразитологія: методичні вказівки до виконання курсової роботи для здобувачів IV курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня молодший бакалавр та V курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО і на основі першої вищої освіти за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» / Держ. біотехнол. ун-т; уклад.: О.В. Нікіфорова, О.В. Мазанний. Харків: [б.в.], 2024. 16 с.

Методичні вказівки підготовлено згідно з навчальною програмою дисципліни «Ветеринарна паразитологія». Тематикою курсової роботи охоплено основні теми курсу. Наведено структуру написання курсової роботи, вимоги до оформлення, список рекомендованої літератури.

Видання призначене для здобувачів IV курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня молодший бакалавр та V курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО і на основі першої вищої освіти за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Відповідальний за випуск О.В. Нікіфорова, к.вет.н., доц.

© Нікіфорова О.В., Мазанний О.В., 2024

© ДБТУ, 2024

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЛІНІЧНУ ПІДГОТОВКУ З ВЕТЕРИНАРНОЇ ПАРАЗИТОЛОГІЇ

Однією з основних вимог сьогодення при підготовці лікарів ветеринарної медицини є високий рівень їх клінічної підготовки.

Клінічна підготовка лікаря ветеринарної медицини складається з освоєння теоретичних основ відповідної клінічної дисципліни, оволодіння практичними навичками і вміннями з питань діагностики, лікування та профілактики захворювань тварин.

Завершальним етапом у клінічній підготовці з ветеринарної паразитології є проведення, оформлення і захист курсової роботи, яка виконується на групі інвазованих тварин.

Робота по збиранню матеріалу, його обробці, оформленню і захисту має на меті привчити студента до самостійного мислення і вмілого практичного застосування теоретичних знань при вирішенні різних виробничих питань, в майбутньому полегшує і скорочує молодому починаючому фахівцю адаптаційний період в практичних умовах, тобто в умовах праці за фахом.

У відповідності з навчальним планом при вивченні дисципліни «Ветеринарна паразитологія» студенти факультету ветеринарної медицини IV курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня молодший бакалавр та V курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО і на основі першої вищої освіти за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина виконують курсову роботу. Названі види клінічних робіт переслідують одну, вище викладену мету, але вони мають і ряд своїх особливостей, на яких і буде акцентуватися увага нижче. Робота виконується під керівництвом викладача кафедри в період вивчення дисципліни.

Слід прийняти до уваги, що матеріали курсової роботи можуть бути використані при написанні дипломної роботи.

КУРСОВА РОБОТА

Курсова робота з дисципліни «Ветеринарна паразитологія» виконується студентами самостійно в умовах клініки інвазійних хвороб і конкретного підприємства (навчально-дослідне чи інше сільськогосподарське підприємство, Харківський іподром, зоопарк, віварій та ін.), з якими кафедра фармакології та паразитології підтримує тісний зв'язок. Перелік рекомендованих кафедрою тем курсових робіт додається (Див. Додаток Б).

Тема курсової роботи визначається з викладачем, закріпленим за певною академічною групою (підгрупою). При визначенні теми враховує і думка студента.

У відповідності з існуючими вимогами курсова робота вважається закінченим виробничо-експериментальним дослідженням, виконаним на групі інвазованих тварин (6-8) і оформляється за нижче прийнятою схемою.

Схема викладення курсової роботи.

Титульний лист (Див. Додаток А).

1. ВСТУП (1–2 с.).

2. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ (8–10 с.).

Коротка інформація про збудника захворювання.

Епізоотологічні дані.

Клінічні ознаки.

Діагностика

Лікувально-профілактичні заходи.

3. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ (10–12 с.).

Коротка характеристика підприємства.

Епізоотична ситуація в господарстві (підприємстві).

Клінічний прояв захворювання.

Діагностика і диференціальна діагностика даної інвазії.

Лікування та шляхи профілактики захворювання.

4. ЗАКЛЮЧЕННЯ (висновки та пропозиції 2–3 с.).
5. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.
6. ДОДАТКИ.

Об'єм роботи у рукописному варіанті – 25–30 с., комп'ютерного тексту – до 20 с. Виконавців конкретної теми курсової роботи може бути один або два. Документально-доказовою частиною роботи є збір, ідентифікація та консервування виявлених збудників інвазії, макро- та мікрофотографії. Особливості консервування у скороченому вигляді викладено у додатку Г.

Пояснення до схеми.

1. Вступ. У вступній частині курсової роботи висвітлюються завдання ветеринарної медицини взагалі та ветеринарної паразитології зокрема, а також виконавець обґрунтовує вибір теми та її актуальність.

2. Огляд літератури. На початку розділу потрібно дати повно об'ємне визначення даної хвороби, її розповсюдження в Україні, світі, а також місце збудника чи збудників в сучасній системі тваринного світу, тобто в межах сучасної морфо-біологічної систематики.

Всі підрозділи огляду формуються на основі ознайомлення і узагальнення матеріалів, викладених в основній і допоміжній спеціальній літературі з даного питання. Виконавець курсової роботи аналізує дані спеціальної літератури обов'язково з порівняльно-критичним підходом, притримуючись вище викладеної схеми, звертаючи увагу також на ступінь і глибину вивченості того чи іншого питання. Виконавець повинен повніше висвітлювати ті питання, до яких матиме безпосереднє відношення при викладенні власних спостережень, аналізів та досліджень. Посилання на літературні джерела в тексті огляду обов'язкові і робити їх слід цифрами у квадратних дужках: цифра буде вказувати на порядковий номер джерела у переліку використаної літератури.

3. Власні дослідження. Цей розділ є основною складовою частиною курсової роботи і за об'ємом відповідає більшій її половині.

У підрозділі 3.1. дається загальна характеристика підприємства чи іншого місця, де виконувалася робота. Звертається увага на наявність землі, структуру її використання, напрями господарської діяльності, наявність і структуру поголів'я різних видів худоби та ін., приділяючи основну увагу тому виду тварин, який має безпосереднє відношення до теми курсової роботи.

У підрозділі 3.2. аналізується епізоотологічна ситуація (епізоотичний стан) підприємства. Для цього бажано отримати і проаналізувати матеріали ветеринарної звітності за декілька минулих років (оптимально за три роки), результати лабораторних експертиз; вони зіставляються з матеріалами власного паразитологічного обстеження неблагополучного поголів'я з врахуванням віку тварин та пори року; з матеріалами обстеження об'єктів зовнішнього середовища на контамінованість інвазійними зародками зоопаразитів. Проби для такого обстеження відбирають у склянки (зскрібки з підлоги, стін, годівниць, перетинок), а також з кормових проходів та з вигульних майданчиків. Матеріали досліджень розміщують у тексті роботи у вигляді таблиць, діаграм, графіків. Ці дослідження дають змогу встановити джерела і резервуари інвазії, шляхи її поширення. Має значення визначення основних факторів, що сприяють розповсюдженню захворювання.

У підрозділі 3.3. наводяться і аналізуються дані загального клінічного обстеження хворих тварин з урахуванням інтенсивності їх інвазування виявленими зоопаразитами. Подаються матеріали головним чином у описовому вигляді, іноді у вигляді таблиць.

У підрозділі 3.4. викладаються матеріали комплексної діагностики захворювання в умовах даного підприємства з застосуванням методів спеціальної (лабораторної) діагностики при житті і, по можливості, посмертно – за результатами розтину. В процесі діагностики виключаються захворювання, які мають подібний перебіг.

У підрозділі 3.5. наводяться результати порівняльної оцінки 2–3 специфічних хіміотерапевтичних препаратів чи методів комплексної терапії, застосованих на дослідних групах тварин. Кількість дослідних груп формується виходячи з кількості досліджуваних препаратів. В кожну групу слід включати до 10–15 тварин. Обов'язковим є формування і паралельне дослідження тварин контрольної групи, з допомогою якої встановлюються і контролюються зміни у дослідах.

Ефективність, а точніше, екстенсефективність (ЕЕ) лікарських препаратів визначається за різницею в результатах спеціального паразитологічного дослідження перед лікуванням та через 10–15 діб після курсу лікування. При цьому враховують дані клінічного спостереження. Бажано проконтролювати приріст маси тварин за результатами дворазового зважування їх: перед проведенням лікування та через 30 діб після його закінчення. Отримані в дослідах результати слід подати у вигляді таблиць.

Базуючись на матеріалах цього досліді планують широкий виробничий дослід, який проводиться на всьому неблагополучному поголів'ї даного підприємства, з метою його повного оздоровлення від даної інвазії. При цьому використовується кращий з раніше досліджених препаратів, який задовольнив би господарів і в економічному відношенні. В цьому досліді також з обов'язковим визначенням ефективності препарату, контроль за клінічним станом тварин та контроль за приростом маси тварин через місячний термін.

Заключною частиною розділу повинна бути розробка і представлення комплексного плану оздоровчих заходів в господарстві на перспективу. Останній розробляється з урахуванням отриманих даних з вивчення епізоотологічної ситуації, перебігу хвороби, ефективності лікарських препаратів, даних спеціальної літератури, керуючись при цьому ветеринарним законодавством та інструкціями.

4. Висновки та пропозиції. Вони формуються за результатами проведених досліджень і повинні носити підсумковий характер. Їх кількість визначається об'ємом і значимістю виконаної роботи. Вони викладаються у формі коротких тез. Кожний висновок повинен вміщувати конкретні дані, отримані виконавцем в процесі досліджень.

Практичні пропозиції повинні вміщувати в собі рекомендації для впровадження в конкретне підприємство, витікати з фактичного матеріалу, накопиченого під час проведення експериментальних досліджень.

5. Перелік використаної літератури. (Див. Додаток В).

6. Додатки. В цьому розділі розміщується різного характеру ілюстративно-документальні матеріали (фотоілюстрації, рисунки, тощо), які нумеруються, підписуються і мають посилання в тексті роботи, а також матеріали, які не ввійшли у текстову частину курсової. До числа таких документів можуть бути віднесені акти на обробки тварин, протоколи розтину тварин та ін.

В кінці роботи виконавець ставить дату і підпис!

Вимоги до оформлення курсової роботи

Текст роботи друкується українською мовою у форматі редактора Microsoft Word 6,0 і вище.

Формат аркуша – А-4.

Шрифт – Times New Roman.

Розмір шрифту – 14 пт.

Інтервал між рядками 1,5.

Вирівнювання по ширині.

Поля: ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см, зверху і знизу – 2 см.

Абзацний відступ – 1,25 см.

Обов'язкова нумерація сторінок: внизу, від центра.

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра фармакології та паразитології

КУРСОВА РОБОТА

на тему: Фасціольоз великої рогатої худоби і боротьба з ним в умовах

Навчально-виробничого центру ДБТУ

Харківського району Харківської області

Виконав: студент (-ка) 5 групи, 5 курсу

ІВАНЕНКО МИКОЛА ПИЛИПОВИЧ

Перевірив: _____

(посада, П.І.Б. викладача)

2024

Додаток Б – Перелік рекомендованих кафедрою фармакології та паразитології тем курсових робіт з ветеринарної паразитології

1. Організація і проведення профілактичних заходів у боротьбі з інвазійними хворобами тварин в умовах ферми СТОВ „_____”, Д..... району, Харківської області.

2. Досвід впровадження нового антгельмінтного засобу у боротьбі з трематодозною інвазією великої рогатої худоби в умовах ферми „_____”, району, області.

3. Порівняльна оцінка ефективності декількох антгельмінтиків при нематодозній інвазії свиней в умовах ферми _____,району,області.

4. Паразитози декоративних птахів і заходи боротьби з ними в умовах пташарні _____, Д..... району, Харківської області.

5. Еймеріоз кролів і заходи боротьби з ним в умовах приватної ферми, вказати чиєї, район, область.

6. Еймеріоз телят і лікувально-профілактичні заходи боротьби з ним в умовах державного підприємства _____,району,області.

7. Стронгілодоз телят і боротьба з ним в умовах господарства.

8. Фасціольоз великої рогатої худоби і боротьба з ним в умовах державного підприємства _____, Харківського району Харківської області.

9. Парамфістомідозна інвазія великої рогатої худоби і боротьба з нею та шляхи профілактики в умовах ферми НВЦ ДБТУ Харківського району, Харківської області.

10. Парамфістомідозно-фасціольозна інвазія великої рогатої худоби, заходи боротьби з нею в умовах неблагополучної ферми.

11. Монієзіоз великої рогатої худоби і заходи боротьби з ним в умовах неблагополучної ферми.

12. Гельмінтози овець і заходи боротьби з ними в умовах віварія.

13. Аскароз свиней і боротьба з ним в умовах неблагополучної ферми.

14. Езофагостомоз свиней і боротьба з ним в умовах неблагополучної ферми.
15. Кишкові нематодози свиней і заходи боротьби з ними в умовах неблагополучної ферми.
16. Сифункулятози великої рогатої худоби і боротьба з ними в умовах неблагополучної ферми.
17. Бовікольоз великої рогатої худоби і заходи боротьби з ним в умовах неблагополучної ферми.
18. Сифункулятозно-бовікольозна інвазія великої рогатої худоби і заходи боротьби з нею в умовах неблагополучної ферми.
19. Триходектоз коней і заходи боротьби з ним в умовах кінно-спортивної школи, Д... району, Харківської області.
20. Профілактика нематодозних інвазій коней в умовах кінно-спортивної школи, Д... району, Харківської області.
21. Організація лікувально-профілактичних заходів у боротьбі з нематодозами коней в умовах Харківського іподрому.
22. Заходи боротьби з ситаріозом великої рогатої худоби в умовах господарства _____, Ізюмського району, Харківської області.
23. Організація діагностичних досліджень і лікувальних заходів в умовах Харківського зоопарку.
24. Поширення і лікувально-профілактичні заходи в боротьбі з токсокарозою інвазією хижаків у Харківському зоопарку.
25. Стронгілідозна інвазія коней, боротьба з нею і шляхи профілактики в умовах кінно-спортивної школи чи Харківського іподрому.
26. Стронгілятозна інвазія великої рогатої худоби і лікувально профілактичні заходи у боротьбі з нею в умовах господарства.
27. Діагностика і заходи боротьби з інвазійними хворобами с.-г. тварин в умовах ферм приватних власників.

28. Значення кіз місцевих жителів у розповсюдженні інвазійних захворювань тварин у займищі р. Лопань Харківського району, Харківської області.

29. Дикроцеліоз овець і боротьба з ним в умовах віварію Д..... району, Харківської області.

30. Нематодози декоративних птахів і боротьба з ними в умовах пташника _____.

Додаток В – Перелік використаної літератури.

Виконавець роботи приводить в переліку основні вітчизняні та іноземні літературні джерела за останні 10 років, які цитувались і мають відношення до тексту роботи. Допускається викладання літературних джерел у списку літератури як в алфавітному порядку, так і у порядку посилань у тексті.

Монографії є книги – використовуються незалежно від року видання. Перелічуються джерела в алфавітному порядку – автор, назва статті, збірки, журналу, місце видання, рік, сторінки та ін.

Окремі приклади складання бібліографічного опису приводимо нижче.

1. Вербицький П. І., Достоевський П. П. Довідник лікаря ветеринарної медицини. К. : Урожай, 2003. 132 с.
2. Галат В. Ф., Євстаф'єва В. О. Вплив акарицидних препаратів на гематологічні і біохімічні показники свиней, хворих на саркоптоз. *Ветеринарна медицина України*. К., 2001. Вип. 5. С. 26-28.
3. Галат В. Ф. Євстаф'єва В. О., Клемазов В. Гістологічні зміни в шкірі свиней при саркоптозі. *Ветеринарна медицина*. 2004. № 12. С. 12-13.
4. Гігієна тварин : підручник / М. В. Демчук, М. В. Чорний, М. О. Захаренко, М.П. Високос. 2-ге видання. Х. : Еспада, 2006. 520 с.
5. Лабораторна діагностика паразитарних хвороб тварин (методичні рекомендації)/ Ю. О. Приходько, В. І. Бирка, О. В. Федорова Пономаренко В. Я. та ін., Х., 2017. 60 с.
6. Манжос О. Ф., Панікар І. І. Ветеринарна протозоологія : навчальний посібник. Полтава, 2006. 144 с.
7. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин : практикум : навч. посібник / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, М. П. Прус, Н. М. Сорока ; за ред. В. Ф. Галата К. : Вища освіта, 2004. 238 с.

Додаток Г – Збір і консервування паразитів отриманих при виконанні курсової роботи (бажано!).

1. Зібраних після дегельмінтизації гельмінтів для тривалого зберігання з метою використання для учбового процесу чи виготовлення музейних препаратів консервують у спеціальних середовищах.

Трематод і цестод поміщають на добу у воду, де вони гинуть. Потім їх обережно пресують 30-40 хвилин в бактеріальній чашці з 70 ° спиртом між двома предметними скельцями і перекладають у банку з 70 ° етиловим спиртом.

Нематод промивають у воді чи у фізіологічному розчині і переносять у посуд з рідиною Барбагалло (3 %-й розчин формальдегіду у фізіологічному розчині). Ларвоцисти цестод також консервують у рідині Барбагалло. Весь гельмінтологічний матеріал етикетують. В кожний посуд з отриманими паразитами кладуть тимчасову етикетку, де вказують вид тварини, назву органу чи паразита, П.І.Б. студента, який їх зібрав.

Після консервування гельмінтів тимчасову етикетку замінюють постійною, на якій вказують вид тварини, її номер, чи номер розтину, орган в якому знайдено паразита, підраховують і записують їх кількість. На другому боці етикетки вказують місцевість, дату розтину чи дегельмінтизації, П.І.Б. студента. Якщо встановлено вид гельмінта, то пишуть його назву. Етикетку вирізають зі щільного паперу і підписи роблять тушшю чи м'яким простим олівцем. Законсервований і етикетований матеріал зберігають у щільно закупореному посуді, що не допустити його випаровування, висихання, і пошкодження (знищення). Органи з паразитами фіксують у 10 %-у розчині формальдегіду.

2. Збір паразитичних членистоногих (іксодиди, волосоїдів, пухо- та пероїдів, вошей та бліх) проводять з урахуванням їх локалізації на тілі хазяїна. При збиранні пухопероїдів на тілі птаха чи волосоїда у ссавців волосяний чи пір'яний покрив тварини зволожують слабким розчином бутоксу чи неостомазану, а потім ектопаразитів збирають пінцетом, волосяною кісточкою чи пучками пальців, або вичісують густим гребінцем, збирають в пробірку. Мертвих членистоногих сортирують, консервують, готують учбові препарати.

Зберігають членистоногих на ватяному матрасі або в консервуючій рідині. Для їх зберігання використовують 70 ° спирт, 5 %-й водний розчин формальдегіду чи рідину Барбагалло. Об'єм рідини повинен в 15 разів перевищувати об'єм зібраних ектопаразитів. При помутнінні фіксуючого розчину його міняють. Етикетують за такою ж схемою (гельмінти).

Витяг із робочої програми навчальної дисципліни ОК24 «Ветеринарна
паразитологія»

11 Виконання курсового проєкту (роботи)

Виконання курсового проєкту (роботи) регламентується навчальним планом. Вимоги до змісту та оформлення встановлюються методичними вказівками кафедри, які, в свою чергу, орієнтуються на чинні нормативні документи.

Критерії оцінювання курсової роботи:

Схема нарахування балів за виконання курсової роботи

Показчик	Нарахування балів
За зміст	до 50*
За оформлення	до 10*
За результатами усного комісійного (не менше 3-ох НПП) захисту	до 40
Всього за курсову роботу	від 60 до 100

* – якщо студент не згоден із кількістю балів, що викладач виставив за зміст і оформлення курсової роботи, то під час комісійного захисту розглядається дане питання.

Шкала оцінювання усної відповіді під час комісійного захисту

5-бальна шкала	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
5	5	Відмінно – відмінна відповідь з незначною кількістю помилок	A
4	4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
		Добре – в цілому правильна відповідь з певною кількістю грубих помилок	C
3	3	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
		Достатньо – відповідь задовольняє мінімальні критерії	E
2	2	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням теми	F

Рекомендована література

Основна:

1. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин: підручник / [В.К. Чернуха, Ю.Г. Артеменко, В.Ф. Галат та ін.]. Урожай, 1996. 448 с.
2. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус]. К.: Урожай, 2009. 368 с.
3. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока]. К.: Вища освіта, 2003. 464 с.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: практикум (для самостійної роботи) / [Ю.О. Приходько, С.І. Пономар, О.В. Мазанний та ін.]. Біла Церква, 2011. 313 с.
5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. практикум: навч. посібник / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока]. К.: Вища освіта, 2004. 238 с.

Допоміжна:

6. Гельмінтози жуйних тварин України: навч. посіб. / [Ю.О. Приходько, В.І. Бирка, В.Я. Пономаренко, О.В. Мазанний, Ю.П. Балім]. Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. 255 с.
7. Гельмінтологічні дослідження тварин і навколишнього середовища у ветеринарній медицині / [К. В. Секретарюк, О. А. Сварчевський, Р. І. Тафійчук]. Львів : Сполом, 2005. 110 с.
8. Глобальна паразитологія: підручник / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока та ін.]. К.: ДІА, 2014. 568 с.
9. Основи акарології і ентомології, акарози та ентомози тварин: навч. посіб. / [Ю.О. Приходько, В.Я. Пономаренко, О.В. Нікіфорова]. Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. 224 с.
10. Основи протозоології та протозоози тварин: навч. посіб. / [Ю.О. Приходько, В.Я. Пономаренко, О.В. Федорова]. Харків: РВВ ХДЗВА, 2011. 286 с.

Навчальне видання

ВЕТЕРИНАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ

Методичні вказівки
до виконання курсової роботи

Укладачі:

Нікіфорова Ольга Василівна
Мазанний Олексій Володимирович

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.

Ум. друк. арк. 0,7.

Наклад 150 пр.

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44